

PHẨM VỊ VÀ CHỖ ĐỨNG...

Điều Ngự Tử TÍN NGHĨA

Thông thường, mà đặc biệt người Việt Nam chúng ta, chung chung hay đưa cái ta rất to tướng cho dù là cấp lớn, cấp nhỏ trong chính phủ từ trung ương đến địa phương xã, thôn hay kể cả kẻ cùng đinh... Đây là nói chung từ nhân gian cho đến tôn giáo.

Tuy nhiên, cũng có những trường hợp đặc biệt hay là ngoại lệ. Chúng tôi chỉ đơn thuần nói về một vài đặc điểm mà chúng tôi được sinh ra, lớn lên, ăn học thành người từ trong làng, ra đến xã quận và trong chốn thiên môn.

Tôi vốn gốc làng Hiền Lương, xã Phong Hiền, quận Phong Điền, tỉnh Thừa Thiên. Tôi có một phước báo đặc biệt là thọ sinh trong làng Hiền Lương, lại được xuất gia trong một ngôi Tổ đình gương mẫu, thọ học với một vị Sư phụ nghiêm minh, đức độ từ ái nên cũng thấm nhuần khá nhiều về cả nho phong lẫn đạo đức. *(Ai muốn rõ chi tiết thêm xin đón đọc tác phẩm Hiền Lương Chí Lược Tân Biên và Trúc Lâm Thiên Phái Tại Huế).*

Làng Hiền Lương dân hiền và thuần hậu. Ngay từ thời phong kiến, làng đã có những vị có học vị và phẩm hàm làm quan đến tứ trụ triều đình như cụ Trương Như Cương học vị Cử nhân, cụ Trần Đình Bá học vị Tiến sĩ làm đến chức Tổng đốc ở phủ Nha miêu Ngoại trang, Thanh Hóa mà nơi này triều Nguyễn không bỏ xứ bất cứ ai nếu không phải là dòng họ của chúa Nguyễn hay người sinh ra từ Thanh Hóa.

Thế nhưng, những khi là có việc tế lễ trọng đại, làng mời con dân về tham dự và đóng góp. Hai cụ Trương Như Cương và Trần Đình Bá cũng về tham dự cũng như góp phần của mình về một hộ đình của làng, tự xem mình là con dân của làng phải có bốn phận. Khi Hai cụ về làng, dân làng tổ chức đón rước trọng thể, nhưng hai cụ từ chối và thưa với làng rằng chúng tôi đều là con dân của làng, bà con đừng làm vậy không hay.

Dân làng dành ngôi vị đồng đứng tế căn giữa của làng, hai cụ cũng từ chối và xin được đứng hai bên. Chính vị dành riêng cho vị Hương cả của làng chủ tế. Tế lễ xong cùng dùng cơm thân mật với làng, hai cụ cũng nhường vị Hương cả ngôi chánh vị trong mâm cỗ. Và, chính hai cụ cũng tương nhượng nhau về chiếc ghế ngồi. Cụ Trương tuy là phẩm vị Bộ hình, nhưng là học vị Cử nhân nên nhường cho cụ Trần tuy phẩm vị Tổng đốc, nhưng học vị Tiến sĩ; nhìn đó, chúng ta thấy biết tâm lượng của hai cụ. Đó là chuyện xưa, thuộc về đời phong kiến, cha truyền con nối.

Về thời dân chủ của chính phủ Việt Nam Cộng Hòa, dân làng có vị làm Xã trưởng xã Phong Hiền tên là Hoàng Như Mau, vai anh của chúng tôi, nay là 92 tuổi cũng còn tại thế và sống với con cháu ở Cổ đô Huế.

Trong lúc đang tại vị là Xã trưởng, nhưng khi có việc làng, việc xóm, Anh Hoàng Như Mau cũng trực tiếp tham gia và tham dự; đóng góp đúng mức vai vế của một hộ đình trong làng trong xóm. Dân làng cũng kính trọng và đối xử như một vị quan quyền trong xã hội, nhưng anh một mực khiêm nhường, chối từ.

Dân làng Hiền Lương của chúng tôi như thế đó. Ngày còn là quân chủ thì sao, chúng tôi còn nhỏ. Khi lớn lên trong chế độ Cộng hòa, dù hoàn cảnh có đổi dời, thay ngôi đổi chủ vẫn xem nhau như anh em một nhà, không có chuyện trả thù dưới bất cứ hình thức nào, cho đến xã hội hiện tại cũng thế. Không có phân biệt thế này thế nọ.

Bản thân tôi tham gia và tham dự việc Giáo hội, việc Gia đình Phật tử có lắm chuyện cũng buồn. Ví dụ như chuyện Đại hội của Gia Đình Phật Tử Việt Nam Tại Hoa Kỳ, khi mời thân lâm tham dự Đại hội cũng kèn cựa là được mời hay không được mời và nếu mời thì với chức vụ nào? Cùng một người đóng đến hai vai, hai ngôi vị bắt buộc Ban tổ chức phải có hai thư mời. Không biết, nếu có hai hay ba thư mời về dự hội, thì Ban tổ chức phải xếp đặt cho vị ấy mấy cái ghế cho đúng phép? Và khi đi vào chi tiết cho chương trình Đại hội thì vị ấy

lấy vai vế nào để phát biểu, để đóng góp cho Đại hội. Không lý đang ngồi trên ghế cao, chạy xuống góp ý hay ngồi từ trên ghế cao để phán xuống. Mà nếu là phán xuống theo ý mình thì đâu phải là đường lối của Ban tổ chức Đại hội đang xảy ra của tổ chức? Nhưng nếu chỉ ngồi im như nghị gật thì có lợi gì cho chiếc áo phục vụ tổ chức? Đã mang chiếc áo đại diện cho Giáo dục, cho Đạo đức mà hành xử như vậy có đúng với tâm nguyện của người con Phật hay không nữa chứ!

Khi mang phẩm vị và áo lam phát nguyện trước Tam bảo thì xin vị tha vô ngã, vì tinh thần chung Bất Khả Phân; nhưng đụng chuyện thì đòi hỏi đủ thứ như chức vị, ghế ngồi, chỗ đứng... Trả lời sao đây?

Lời ngắn tình dài, xin quý vị noi gương mấy ông quan từ Quân chủ đến Dân chủ của làng Hiền Lương thì vui vẻ biết mấy.

Mong thay!